

Шочмо эл, порылык да чын верч!

12-шо (3660) №,
2024 ий 22 март,
кугарня.

Б У Д Ъ Г О Т О В /

Мде лий

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Шочмо тўвыра кумылым савыра

Фотом ансамбльын архивше гыч налме.

25 март – Тўвыра
пашаенгын кечыже.

Тўвыра аланыште сай вашталтыш ятыр, у тўсым налше тўнеж-влакат ешаралтыт. Тўрлө проект илышыш шындаралтеш. Шочмо йўлан пояныкшым арален кодымаште кугу сомыл шукталтеш. Опытан пашаен-влакын надырышт тўрлө шўрыныштө палдырна. Самырык тукумым шочмо тўвыра деке изинек шўмангдыме пашалан кугу тўткыш ойыралтеш. Йоча коллектив-влакат куандарат.

Морко посёлкысо тўвыра полат пеленысе «Музыкальная шкатулка» йоча вокал

ансамбльым (снимкыште) 2005 ийыште чумырымо. Тудым Марий Эл Республикысе Палантай лўмеш Кугыжаныш, «Душа народа» Правительстве премий-влакын лауреатше, Марий Эл Республикысе тўвыран сулло пашаенже Е.Н.Григорьева 19 ий вуйлата. Коллективыш шым ияш гыч икшыве-влак коштыт. Изи артист-шамыч ончаш толшо калыкым марий да руш муру-влак дене куандарат. Нуно тўрлө конкурсышто усталыкыштым тергат да сенымашыш шуыт. Озан,

Чебоксар, Санкт-Петербург да моло олаште мастарлыкыштым ончыктеныт. 2023 ийыште «Ший памаш» регион-влак кокласе конкурсышто кокымшо степеня лауреат лўмым сенген налыныт. Морко посёлкышто эртаралтше «Калейдоскоп» республиканский конкурсын районысо йыжыгыштыже икымше степеня диплом дене палемдалтыныт. Сенгымаш-влак кумылым нёлтат да ончыкылыклан ўшаным пуат.

З.ТИМОФЕЕВА.

Сенгымаш

Той медаль дене

11-16 мартыште Пошкырт кундеммысе Салават олаште хоккей дене «Золотая шайба» всероссийский тагасымашын финалже эртаралтын. Тушко 2009-2010 ийлаште шочшо рвезе-влак ушненыт. Ий умбалсе спортын видше дене Марий Эл Республикысе спорт школын

«Спартак» командыже (снимкыште) кумшо верым сенен налын. Йоча-влакым да тренерышт Денис Адушевым шокшын саламлена.

В.МИХЕЕВА.

Фотом Марий Эл Республикысе Спорт да туризм министерствын сайтше гыч налме.

Историйым шергалына

1915 ий 22 мартыште Икымше тунямбал сар годым руш войска Австрийысе Перемышль орым сенен налын.

***

1111 ий 27 мартыште руш дружине Сальнице энгер воктене половчан-влакын войскаштым кырен шалатен.

Сценыште - пеледше тукым

«Пеледше тукым» республикысе конкурсын районсы йыжынже 3-шо номеран Медведево школышто эртаралтын. Тагасымашке йоча-садыш коштыш ятыр удыр-рвезе ушнен. Нуно турло номинацийыште усталыкштым тергеныт. У Арбан (Новый) посёлкысо «Радуга»

йоча-садын воспитанникше-влак (снимкыште) куштымаш тагасыште кумшо верым сенен налыныт. Йоча-садыште марий тувыралан кугу туткыш ойыралтеш. Удыр-шамычын сенгымашышт пашамышташ эшеат кумылаңден.

И.СЕМЕНОВА.

Медведево район.

Фотом йоча-садын архивше гыч налме.

Рвезе-шамыч, рвезынекак тале лийыда гын веле кандылырак.

Геннадий САБАНЦЕВ.

Российысе увер

6-18 ияш удыр-рвезе-шамыч, «Открытие Победы» сурет конкурсыш ушныза. Пашадам 15 апрель марте колтыза. Тұрыс уверым victorymuseum.ru сайтыште лудса.

11-15 ияш йоча-влаклан «Профильная тематическая смена для членов школьных лесничеств «Лесной Подрост» ешартыш программе почеш тунемаш йон уло. «Орлёнок» всероссийский йоча рудерыште эрташ туналеш. Паша-влакым 5 май марте колтыман.

Моско олесе Сенгымаш тоштерыш волонтер рудержылан у логотипым ыштыме конкурсыш 14 ияш гыч 35 ияш марте кумылан кажне ен ушнен кертеш. Йодмашым 1 апрель марте volcenter@victorymuseum.ru адрес дене электрон почтыш колтыман.

Марий Элысе увер

Республикысе йоча да самырык-влаклан технике усталык рудер стенд модель-шамыч республикысе ончер-конкурсым эртарат. 7-17 ияш удыр-рвезе-влак ушнен кертыт. Тудо 13 апрель марте шуйна. Йодмашым 28 март марте вучат.

22-31 мартыште Т.Евсеев лумеш тоштерыште «Живительный источник» декаде эртаралтеш. Пашаен-влак программылам ямдыленыт. Тушко 8 (8362) 34-75-32 номеран телефон дене йынгырген возалтман.

5-7 ияш йоча-влак «Воинская слава России» республикысе усталык конкурсыш ушнен кертыт. Конкурс 18 апрельыште дистанционно эртаралтеш. Йодмашым 12 апрель марте ds7_skazka@bk.ru адрес дене электрон почтыш колтыман. Тұрыс увер – edu.mari.ru сайтыште.

Пиясирыште вашлиймаш

Кодшо кечылаште «Ямде лий» газет редакцийын пашаенже-влак Медведево район Пиясир (Нурма) селасе школышто тунемше-шамыч дене вашлиймашым эртарышна (снимкыште). Тушто Арбан, Нуръял, Изи Мозар, Непот, Тайлансола гыч 170 икшыве шинчымашым пога. Коло туныктышо пашам ышта.

Авторын фотожо.

Йоча-влак шукынжо руш еш гыч улыт гынат, марий мероприятийыш кумылын ушнат. Марий йылмым туныктышо Л.Ю.Соколова чолгалык дене ойыртемалтше тунемше-влак кокла гыч К.Ласточкина ден И.Рыжовым палемдыш. Нуно келге шинчымаш дене куандарат, тагасымашлаште сенгымаш дене ойыртемалтат. «Ямде лий» газет дене сай йолташ улыт. 23 февраль вашеш «Шочмо элым аралышылан –

чап» почеламутым сылнын лудмо конкурсышто Илья сеныше радамыш лектын. Тун редактор Л.Н.Григорьева уста рвезылан дипломым кучыктыш. Ксения сылнымутлан шуман. Марий йылме дене районысо олимпиадыште тагасен. Кызыт ИКН предмет дене шанче-практике конференцийлан ямдылалтеш.

3-шо классыште тунемше-влак вашлиймаш годым марла муралтышт. Туныктышо-шамыч самырык тукымым марий йылмылан шумандымылан кугу туткышым ойырат. Йочасадыште да ешыште ача-ава-влак марла утларак мутланат гын, лектыш эше сайрак да куандарыше лиеш.

З.ТИМОФЕЕВА.

Ешнам суретленна

2024 ий – Ешын идалыкше. Ме, кумшо классыште тунемше-шамыч, тиде теме дене кылдалтше изирак ончерым эртаренна. Кажне тунемше шке ешыжым суретлен. Варажым, чыла

пашам чумырен, эн моторжым, ойыртемалтшыжым ойыренна. Мыйын пашам районысо сурет конкурсыш колтенна.

Виктория ПЕТУХОВА.
Кужэгер, Йүледүр.

Увер

«Мечталан» үшанена

Н.А.Заболоцкий лүмеш 2-шо номеран Шернур кыдалаш школын «Мечта» ансамбльже (вуйлатышыже – С.Н.Иванова) хор да вокал коллектив-влакын всероссийский конкурсыштын финалышкыже үжмашым налынйт. Тудо 26 март гыч 15 апрель марте «Орлёнок» всероссийский йоча рүдер пелен эртаралтеш. Тушко Российын 38 субъектше гыч 1000 финалист иквереш чумырга. Марий Эл гыч участник-шамычым сенгымаш дене вучена!

В.МАМАЕВА.

***

25-28 мартыште Москошто школ-влакын президентгыштын всероссийский форумышт эртаралтеш. Марий Эл гыч Бажена Панфилова (Советский, Солнечный) ден Есения Немшилова (Йошкар-Ола, 28-ше №-ан лицей) форумын пашашкыже ушнат.

Фотом школ архив гыч налме.

Карай школышто түрлө конкурс, тагасымаш, мероприятий эртаралтыт. Иван Фёдоровын «Азбука» книгажым савыктымылан 450 ий темме лүмеш пайрем лийын. Директорын воспитаний паша шотышто советникше Н.Д.Ильина книга нерген палдарен. Йоча-шамычым

«Азбукым суретлем» конкурсышко ушен. Нылымше классыште тунемше-влак Аня Садовникова, Лиза Максимова, Лена Ватютова эн сылне пашашт дене ойыртемалтыныт. Нуным **снимкыште** ужыда.

Н.ИЛЬИНА.

Волжский район.

ЛУЙ МОДМО ВЕР

Волаксола школышто моткоч чапле тоштер уло. Тўналтышым 1947-1976 ийлаште директорлан пашам ыштыше С.В.Смирнов пыштен. Ёмаште тушко шуко тошто ўзгарым чумырена. Тиде сомылым туныктышо да йоча-влак шуктенна. Литератур пӧлемыште кундемшытына чапланыше, ойыртегалтыше еҥ-шамыч нерген палдарыме. Тушто В.Колумбын книгаже, портретше, ўстембалже, пўкенже да моло арверже аралалтыт. Туныктышо-ветеран-влаклан да Шочмо элым аралыше герой-шамычлан посна стендым келыштарыме. Нунын нерген кўчыкын возымо, фотографийыштым верандыме. СВО-што икмы-

Кугезе йўлам аралена

няр выпускник Шочмо элнан тыныслыкшы арала. Патырна-влак лўддымылыкым ончыктымыштлан медаль дене палемдалтыныт. Монуным нигунам огына мондо.

Вес кыдежыште марий калыкын кучылтмо арверлажым ончыктымо. Тушто алдыр корка, ленеж, понар, тошто окса, керосин лампе, пугольмо, крапля да моло ўзгар уло. А ик лукышто кидвакшланат вер лектын. Ожно тудын дене пырчым йонгыштеныт.

Кумшо кыдежыште марий калыкын тошто пӧртшы ончыктымо, акрет годсо илышыжым почын пуымо. Конга ончыко кӧршӧк-влакым шындылме, шепка кеча. Ёстембаке кочкышым погымо. Тошто шкафым, тентгылым верандыме. Юмылукуш аралалт кодшо юмогам шогалтыме. Тоштерыште кугезе йўла нерген шуко онгайым пален налаш лиеш. Тек тудо

Фотом школ архив гыч налме.

Снимкыште: 1-ше классыште тунемше-влак Алексей Ефимов ден Инна Григорьева.

тукум гыч тукумыш аралалт толеш. Самырык-влаклан илыш воштончыш гай лиеш.

Ярослав АЛЕКСЕЕВ.
Морко район.

Шочмо вершӧр

Кажене айдемын эн лишыл, йӧратыме вершӧржӧ уло. Мыйын Медведево районышто верланыше изи марий ял – Талянсола. Тудо Пиясир села деч тораште огыл верланен. Ялысе пӧртшамычым тасма семын шуйналт вочшо кужу урем уша. Мый Талянсолан тошто урмыштыже шочын-кушкынам. У урем деч тудо палынак ойыртегалтыш. Ожнысо пу пӧртшамычымат ужаш лиеш. Пўя уло. Тораштак огыл кугу писте ден тумо кушкыт. Ожно нине пушенте-влак воктене марий калык еш кумалтышым эртарен. Кызыт еш йўлам чылан огыт шукто. Чаманашгына кодеш, илыш вашталтыш.

Ксения ЛАСТОЧКИНА.
Медведево район.

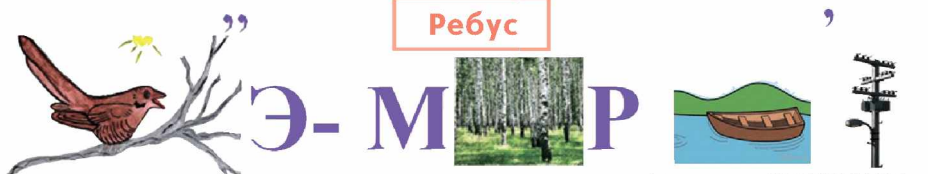

Немда воктенысе ялем

Мый Шернур район Аптулят ялыште илем. Ялем Немда энгер воктене верланен. Энгерын кужытшо – 162 менге. Кенежым, йолташ-влак дене погынен, чўчыкыдын вўд воктеке вашкена: йўштылына, модына, канена.

Мыланем кол кучаш келша. Шукыж годым карп, шеренге, оланге да нужгол логалыт. Ялем, тудын йыр улшо пўртўс дене кугешнем. Шочмо веремым пагалем.

Богдан МУРАЛОВ.
Шернур район.

Ребус

1-ше номеран Морко школ.

Даниил СИТНИКОВ.

Ўшўттўр

Мый Ёшўттўрыштӧ илем. Шочмо ялем эн сылне кундемеш верланен: йыраваш мотор пўртўс, поян чодыра. Тораште огыл Ёшўт энгер йога. Ялна кугужак огыл, кок уреман веле. Тыште поро

да пашаче калык ила. Ме Ключевой урмыштыште илена. Суртна воктенак таве уло, тушечын яндар вўдым налына. Коремыште памашым эрыктеныт, тушто вургемым шўалтена. Шочмо кундемем йӧратем да пагалем.

Анастасия ПАВЛОВА.
Морко район.

Куэ кумыжат чонан

Куэ марий калыкын илышыштыже ожнысек кугу верымналеш. Тудлан кумалыт, вынык да лышташнер полшымо дене осал вий деч аралалтыт. Кугезына-влак пörтым чоңымо годымат чүчкыдын кучылтыныт. Колызо-шамыч энгыр ден вапшлан чичкам ыштеныт. Тыгак куэ кумыж гыч комдым, лачым, йоча модышым, йолчиемым да молымат ямдыленыт. Кызытат мастер-влакын кидешишт могай гына арвер ок шоч!! Звенигово район Красногорский посёлкышто илыше С.Е.Игнатьева (снимкыште) ты пашалан моткоч кумылан.

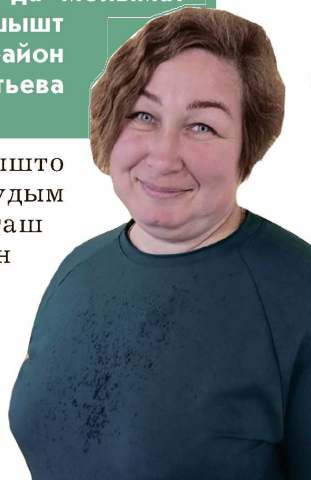

Светлана Евгеньевна кочаж ден ачаже сонарзе лийыныт. Садлан тудо пүртүслан изинек шүман. Марий кугыжаныш университетыш биологий да химий факультетыш тунемаш пурен. Йошкар-Олаште лу ий илымеке, шочмо кундемышкыже пörтылын.

– Красногорский усталык пörтыштö пашам темлымеке, тореш лийын омыл. Эн ончыч «Лүдыкшыдымылык школ» ушемым вуйла-

нерген трукышто шарналтен. Тудым кузе кучылташ лийме нерген интернетыште шымлен. Йоча-влак дене пашам ышташ шуко кумыж кўлын. Тудым идалыкын кеч-могай пагытыштыже огыт пого улмаш.

– Куэ кумыжын чонжо уло, тудым шижын мочтыман. Кумыжым кекеж тўналтыште, шуанвондо пеледалтме гөдым, тöргалтыман. Тунам лышташыже вич теңге гай кугытан лиеш. Игечымат шотыш налман. Мутлан, пытартыш ийлаште шошо кукшо шоген. Садлан ондак-рак тöргалташ тўнгалынна. Но тудым чыла вере погаш ок лий, чодырам руышо-влак дене кутырен келшыман. Мөңгö кондымеке, кумыжым ик ораш чумырен шындыман огыл. Тудо пўтырналт шинчеш. Турамдыман да клатысе

кўварыш вашла-ваш чаткан оптыман. Ёмбакише лопка оғам пыштыман. Тыге нуно моторын кошкат, – улылтара Светлана Евгеньевна.

Пушкыдо, тўрлö семын тодаш лийме куэ кумыж дене 3-4-ше класслаште тунемше

ўдыр-рвезе-влаклан пашам ышташ моткоч келша. Нуно туныктышышт дене пырля изи шондыкым, кидшолым, кулоным, карандаш ден ручкам опташ атым, у ий модышым, кормушкым, комдым, туйысым пидаш тунемыныт (снимкыште). Шке пашаштым районышто да республикыште эртаралтше конкурслашке колтат да призёр лийыт. Шукерте огыл «Живые ремёсла» республикысе конкурсш ушненыт.

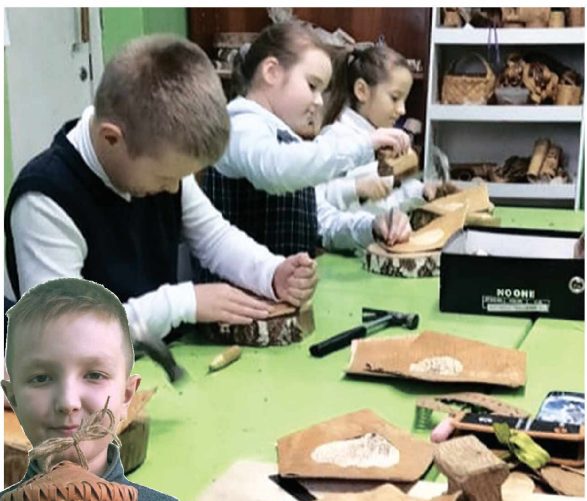
– Куэ кумыж дене тўрлö арверым ышташ тунемаш коштышо йоча-влак, ушем гыч кайымекат, ты кидпаша деч огыт ойырло. Нунын кокла гыч иктаж-кö кид-мастар лиеш манын ўшанем, – ойла С.Е.Игнатьева.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фото-влакым усталык пörтын архивше гыч налме.

Палаш онай

- Куэм ожнысек «шокшо пушенгылан» шотлат. Йўштö верыште ок кылме.
- Вий-куат пытымым шижыда гын, кидеш кумыжым кучымат сита – ўнар ешаралтеш.
- Кумыж – пүртүс эмгудо. Ятыр чер деч эмла.
- Ожно киндым кумыж атыште араленыт: ок пунышко да ок пенгыдем.
- Куэ тегытым шелсорташ але шўй ўмбаке чўчыкташ гын, пöлемыште юж яндарештеш.
- Кумыж ятыр ий дене аралалтеш. Новгород олесе кумыж грамотлан – 700 утла ий, тушто мом возымым кызытат раш лудаш лиеш.

тенам. Ме пўртўс кончыш, игече, чодыраште шкем чын кучымо да моло нерген шуко кутыренна. Икмыняр жап туныктымеке, иктым улыленам: йоча-влак шке гыч ала-мом ыштынешт, шонен лукнешт. Тунам мый пашаштем пўгылмым, тўрлö кушкылым кучылташ тўнгалынам. Тыге «Экологический мастерской» ушем шочын, – ойла Светлана Евгеньевна.

С.Е.Игнатьева куэ кумыж

Снимкыште:
Артур Нафиков.

Пөлеклаш утларак сай

– *Молан шортат?* – йодо ача.

– *Мый тетла еңыным омнал. Верышкыже намиен пыштем,* – мане йоча да лектын ошкыльо. Рвезе ошма турашке шуо, тыштуш ончале, модышыжым мландыш пыштышат, мөнгө велыш куржын колтыш.

Мом шонен Ольош телевизор ончыкышылжа? Чынжым гын, тудо тиде паровозым муын. Шолыштын огыл. Саде модышын озаже уло манмым умылен да изи чонжо йөслана тунгалын докан. Вургыжшо чоным лыпландараш ик йон гына:

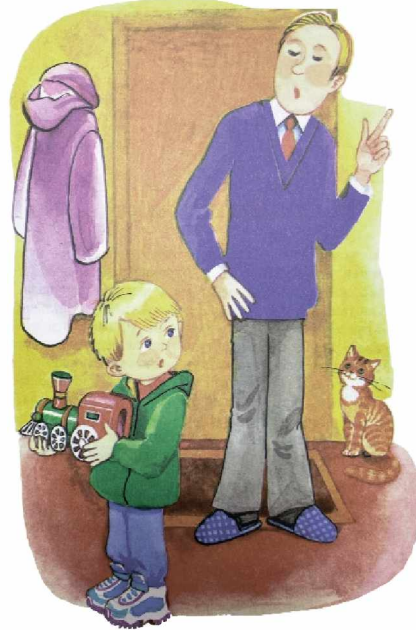
кондымым верышкыже намиен пышташ. Тыге Ольош йонгылышыжым төрлен да чонжым паремден...

Тидлан ятыр жап эртен. Ольош ынде кумшо классыште тунемеш. Пу гыч могай гына модышым шке кидше дене ыштен огыл!

Кидпашалан ачаже лумынак изирак мастерскойым кельштарен.

– *Модышна дене кежежым йоча-влакымат модыктена,* – ойла рвезе. Ынде тудо пала: еңыным йодде нимом налман огыл. Пөлеклет гын, утларак сай.

**В.ЕГОРОВ.
Н.ГОЛОВИНАН
сүретше.**

Ик шыже кечын Ольош урем гыч куаныше чуриян куржын пурыш.

– *Ачай, ончо, мо мыйын уло!* – изи копажым шаралтыш тудо. Туштыжо модыш паровоз кия. Ачаже мокталта, шоныш докан. Но икшывылан поро мутым колашыш верешт.

– *Эргым, вет тиде модыш тыйын огыл. Еңыным тужкаш ок йөрө. Тудым верышкыже намиен пыште,* – тунуктен каласыш суртоза.

Ольош телевизор ончыко верланыш. Ик жап гыч, мультфильмым ончымо лугыч, мугырен шорташ тунгале.

Лумпеледыш

Даша пеледышым öрын онча, шинчажлан ок ушане. Тыге лийын кертеш мо? Очыни, тиде йомак. Лумышто пеледыш пеледеш. Ошалге тусан, онгыржо пуйто шып йонгалтеш, кечылан куан семым шуя.

Удыр воктеке аваже лишеме.

– *О-о-о, Даша илыш пеледышым муын!*

– *Кузе илыш пеледыш?*

– *Тиде лумпеледыш!*

Ййштö деч лүддымыжлан, эршошым куа-

ным кондымыжлан тудым илыш пеледыш маньт. Айдемым виян лияш тунукта, чоным ырыкта, куаным пөлекла. Лач тыге илаш кўлеш! – ойла ава.

Изи удыр чылажым ыш умыло, но иктым рашемдыш: илет гын, весым куандарен илыман улмаш.

Оласе черке велым чап йук шергылте. Тыге чучо, пуйто тудо пеледыш онгырын йүкшö ден иктыш ушныш да помыжалташ тунгалше мландым у илышлан таратыш. Илыман да чыла нелым сенгыман.

Лумпеледыш пуйто йынгыртен каласыш:

– *Куане! Куане! Куане!*

Д.РЫЧКОВА.

Мартыште

Йол йымалне шырт!
да шарт! –

Толын ялыш канде март: Левыкта да кылмыкта, Кылмыкта да левыкта. Санденак дыр түрволак Лийын шинчын ийволак: Шич да кае мунчалтен, Уло школым öрыктен!

Самолёт

Күшнö самолёт почеш Ош шикш лойгыктен лектеш...
– Самолёт, эй, самолёт, Тушто тул дене ит мод!

Йочасадыште

Йочасад, о йочасад...
Чыгынен Ким адакат:
– Ом коч «каша» манмыдам.
Пучымыш келша мылам.

Онай сүрет

Канде пуна ты меран,
Йошкар кешыр гай неран,
Йолжо кўчык, шоншын гай.
Кö пала, молан тыгай?

А.ТИМИРКАЕВ.

Йомакысе герой-влакын лумыштым палыза:

й м о к а ч ю о д в

к я л к о п ш а

н и к е ч п

с р к а н а я о к ч а ш п а

Корно - книгагудыш

Мый кудымшо классыште тунемам. Сылнымутан книга-м лудаш йоратем. Сандене ялысе книгагудыш кумылын коштам. Библиотекем Раисия Фёдоровна Демакова вуйлата. Тушто тўрлў сынан книга-влак аралалтыт. Раисия Фёдоровна ой-канашым пуа, книга-м ойыраш полша. Йочан кумылжым умыла. Садланак книгагудышто - эре калык.

Даниил ИВАНОВ.
Морко, Зеленогорск.

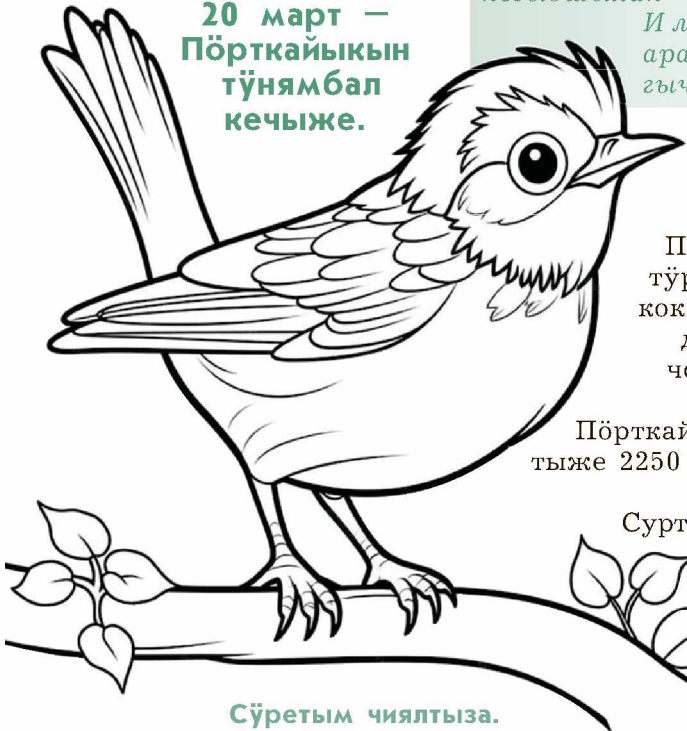
Тушто-влак

Ола-вула пыстылна, ялла
воктене илена.

Кужу нер, ола туп,
нерже дене тук-тук-тук!

Изи неран, кугу шинчан
йўд мурызо.

**20 март -
Пўрткайыкын
тўнямбал
кечыже.**

Сўретым чиялтыза.

«Изи пўртыштў» - кугу пайрем

Йошкар-Оласе 61-ше номеран «Теремок» йоча-садыште Еш идалыкым концерт дене почынна (**снимкыште**). Тушко ача-ава-влак, шуко шочшан еш-шамыч да молат ушненыт.

- Еш - илышын рўдыжў.
Икте-весым пагалымаш,
умылымаш, йўратымаш
пейгыде да пиалан ешын
негызшылан шотлалтыт.
Илыш - йўлам
аралымашат еш
гыч тўжалеш, -

Палаш онгай

Пўрткайык кок
тўрлў уло: сурт
коклаште илыше
да пасушто
чогештылше.

***

Пўрткайыкын капыш-
тыже 2250 пыстыл уло.

***

Сурт пелен илыше
пўрткайык-
влак кенегеж
гоч кум
гана игым
луктын
кертыт.

ойла йоча-садым вуйлатыше
Э.Т.Исламова.

Икшыве-влак ача, ава, еш
нерген мурым йонгалта-
реныт, почеламутым луды-
ныт, куштеныт. Кажне
номерлан ойыртемалтше
вургемым ямдыленыт. Пай-
рем ик шўлыш дене, веселан
эртен да кумылым нўлтен.
Еш идалык тўрлў мероприя-
тийлан поян лийшаш.

Т.А.КУТЮКОВА.
Фотом йоча-садын архивше
гыч налме.

МАРИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕАТР ДРАМЫ им. М.ШКЕТАНА

23/03
11:00

3, Долгова, С. Яндукова

Мюзикл
СЕРЕБРЯНАЯ ПАМПАЛЧЕ

6+ 78-13-78

РЕКЛАМА

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат - А-4-8.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикысе Тўвыра,
печать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе «Марий
Эл» увер агентстве» КАУ.

Газетым Кыл, информационный техно-
логий да массовый коммуникаций сферым
эскериме шотышто федеральный службын
Юл кундем федеральный округысо управ-
ленийшытыже регистрироватлыме.
Номер - ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьшыте пуымо.

0+ Печатьыш пуымо жап - 14-00,
фактически - 13-00

https://vk.com/yamde_lii
https://t.me/yamedeli
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым редакцийшыте погымо да
верстатлыме,
«Марий Эл
Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што
ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын ад-
ресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт тўрлў лийын кертыт. Серыш-
влак мўнгеш огыт колталт.
Ак - кутырен келшыме почеш.
Редакций да издатель: Марий Эл
Республикысе «Марий Эл»
увер агентстве» КАУ. Директор - Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Редакцийын да издательын адресше: 424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем,
20-шо пўрт.Тел. 8(8362) 45-22-82.

КОНКУРС

Еш дене – шошо сомыл.

Ужар озым

Мемнан шуко чывына уло. Нунылан телым витамин лийже манын, пырчым шытыктарена. Тиде сомылым еш дене кажне рушарнян ыштена. Кок арня жапыште ужар озым 20-25 сантиметр наре кушкеш. Тыгай кочкыш витаминлан поян. Чыве-шамыч муным шуырак мунчат. Уремыште ужар шудо лекмешке, ты кочкыш дене сурткайык-влакым сийлена.

Макаровмыт еш.

Морко посёлко.

Юлия ПАКУЛИНА.

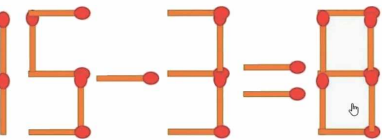
Медведево, Нурма.

Кроссворд

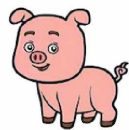
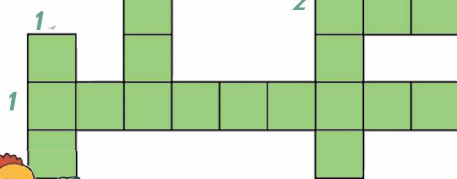
Калыкмутышто
могай
шомаклам
кодымо?

Кўшычын
ўлыкõ:

Ик шырпым верже
дене вашталтен, чын
вашмутым ыштыза.

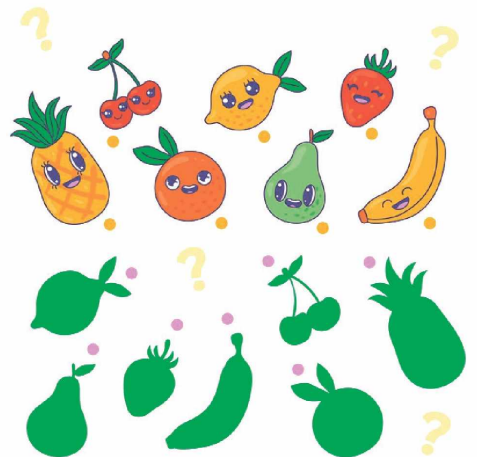

Янлык ден кайык-влакын
почыштым муза.

Шотлыза.

Ўмылка-шамычым муза.

Задаче

Лу вагонан поезд остановко воктеч 8 секунд жапыште эртен кудалын. Ик вагонын кужытшо – 16 метр. Поезд могай писылык дене эртен?

Сүрет-влакым
<https://ru.freepik.com/> сайт
гыч налме.